

[SÉBASTIEN CHIÈZE] (MADRID)
AAN [CONSTANTIJN HUYGENS (LONDEN)]
7 JANUARI 1671
6779

Antwoord op Huygens' brief van 10 december 1670 (6774) en vervolg op Chièzes brief van 24 december 1670 (6777).

Samenvatting: Chièze beschrijft de ingewikkelde gang van zaken aan het Spaanse hof. Hij verwacht dat het Engelse bemiddelen weinig effect zal sorteren.

Chièze schreef opnieuw op 21 januari 1671 (6781). Door Huygens te Londen ontvangen op 27 januari 1671 en beantwoord op 29 januari 1671 (6782).

Primaire bron: Leiden, Univ. Bibl., Cod. Hug. 34: brief (dubbelvel, 15x21cm, abcd | -; autograaf).

Vroegere uitgave: Worp 6, nr. 6779, pp. 275-276: volledig.

Namen: Antoninus Pius; Hieronymus van Beverningh; Pedro Fernandez; William Godolphin; markies de la Fuente; Diego de la Torre; Marguerite-Isabelle de Mérode (gravin van Isenghien); Antonio Francisco Mesia de Tobar Y Paz (graaf van Molina); Maria Anna van Oostenrijk; Gaspar de Teves y Tello de Guzmán (markies van La Fuente); Charles (baron) de Vatteville.

Plaatsen: Amerika; Bilbao; Franche-Comté; Den Haag; Engeland; Frankrijk.

Transcriptie

¹À Madrid, le 7 Janvier 1671.

Je vous souhaite à La Haye, mais je vous crois encor à Londres, contre les apparences de vostre lettre du 10 Décembre, que j'ay leu dix fois avec joye et admiration. Les affaires, les complimens, les incertitudes de cour et celle de la saison auront bien peu à mon advis vous arrester quinze jours plus tard que la Noël du Vieux Stile. Ainsy sans hésiter j'adresse encor celle-cy à Londres, pour vous dire que je ne doute pas que le bon exemple des Anglois n'opère sur les Espagnolz, et que par émulation ces Messieurs icy ne fassent un acte de justice. Il est malaisé, comme vous à dit, Monsieur, le *Conde* de Molina, qu'ils le fassent à deniers comptans, mais j'espère qu'ils donneront dans quelque expédient. Je n'ay pas encor ouvert la bouche sur celluy de l'Amérique, car il faut premièrement avoir fixé la somme, et fait mouvoir | b | toutes les puissances amies, affin de mettre ces Messieurs à l'estroite, et les obligera prendre party après qu'ils auront recognu la debte, et c'est à quoy je butte présentement affin qu'à la venue de Monsieur de Beverning on puisse parler de bonne façon. Le mal est que j'ay à faire à un Commissaire infirme, et qui n'a besoin d'aucun prétexte pour tirer les conférences en longueur. Outre qu'ils ont icy une manière d'agir, qui peut naturellement jeter les affaires à l'éternité, le moindre mémoire, le moindre papier au'on présente, le moindre semy-proposition qu'on face à un Commissaire, il en fait rapport au Conseil d'Estat, ce Conseil fait sa consulte, cette consulte monte à la Reyne, qui fait descendre son décret quand il plaît à Dieu, et à *Don Pedro Fernandez*, Secrétaire du despeche universel. Me voicy dans le cas, et Monsieur le Marquis de la Fuente, ayant donné compte à la Reyne de la teneur des traittez sur lesquels | c | est fondée la debte de Son Altesse avec le calcul, que pour gagner tems je luy avois dressé des sommes prétendues tant en capitaux qu'interestz. Nous attendons le décret de Sa Majesté pour aller avant.

Je viens dans ce moment de voir *Don Pedro Fernandez*, qui m'a dit l'avoir remis à *Don Diego de la Torre*, Secrétaire d'Estat. Je verray demain matin celluy-cy, et voilà en quoy consiste l'habileté d'un envoyer de solliciter sans mercy ny mesures, et je deffie tout ce qu'il y a de ministres estrangers dans Madrid, de faire par jour plus de chemin que moy, graces à mes quatre mules Orangeoises, à quoy, si vous joignez l'intervention d'un grand Roy-amy, et les offices extra-ordinaires d'un ambassadeur d'un puissant estat, je cours risque de sortir d'icy sans qu'il y ayt de ma faute, en prédicament d'un très-habile négociateur. | d |

1. Ontvangstnotitie van Huygens: <R Londres, 17/27 Janvier 1671.>.

On parle desjà de prendre à la charge de Sa Majesté la debte de Madame d'Isenguien, et je ne doute pas qu'à bras ouvertz on ne remette Son Altesse dans la possession de ce qui luy manque en Bourgongne. Il n'y a que les longueurs de ces *subir y baxar*, qui gastent tout, et comme j'ay tousjours dit, il n'y a autre chose à craindre, sinon qu'on pousse nostre affaire au delà des conjonctures présentes favorables. Et que cependant la France n'enlève la Bourgongne, et qu'une guèrre n'espuise les expédiens.

Et c'est à cella que j'ay besoin de la vigueur d'un ambassadeur, qui coupe le nœud Gordien. J'attens Monsieur de Beverning comme le Messie, et sur le demy-ordre qu'il m'en a donné, je luy ay à demy-arresté une maison qui est véritablement pour ²un homme seul et sans femme le plus délicieux appartement de Madrid. Il suffit de dire que c'est la maison du feu Baron de Vatteville. J'attens à toute heure de recevoir l'avis de son arrivée à Bilbao, priant Dieu que pour le bien des affaires de Son Altesse et l'interest de voz amis vous demeuriez aussy longtems sur pied que la colonne Antonine.

Vertaling

Madrid, 7 januari 1671.

Ik zou wenschen dat u in Den Haag was, maar ik denk dat u nog in Londen bent, in tegenstelling tot zoals u het in uw ³brief van 10 december voorstelde, die ik wel tien keer met genoegen en bewondering heb gelezen. De zaken, de plichtplegingen en de onzekerheden van het hof en die van het jaargetijde zullen u, naar mijn mening, een paar weken langer hebben kunnen vasthouden dan Kerstmis Oude Stijl. Daarom stuur ik deze brief nog zonder aarzeling naar Londen om u mee te delen dat ik er niet aan twijfel dat het goede voorbeeld van de Engelsen zijn uitwerking op de Spanjaarden niet zal missen, en dat uit wedijver de heren hier een daad van gerechtigheid zullen stellen. Het is lastig voor hen, zoals de mijnheer de ⁴graaf van Molina u heeft verteld, dat in contant geld te doen, maar ik verwacht dat zij een of andere uitweg zullen verschaffen. Ik heb nog niet gesproken over de Amerikaanse oplossing, want eerst moet het bedrag worden vastgesteld en moeten wij alle machtige vrienden in beweging krijgen, teneinde deze heren in het nauw te drijven. Dat zal hen dwingen partij te kiezen, nadat zij de schuld hebben erkend. Daarop ben ik nu gericht, opdat men na de komst van de heer [Hieronymus] van Beverningh op de juiste wijze zal kunnen onderhandelen. Het beroerde is dat ik te maken heb met een labiele ⁵zaakgelastigde die geen enkel voorwendsel nodig heeft om de besprekingen te rekken. Behalve dat zij hier een manier van doen hebben die de zaken op natuurlijke wijze naar de eeuwigheid voortschuift, wordt van het onbelangrijkste memorandum, het kleinste briefje dat men aanbiedt, het minste voorstelletje dat men aan een zaakgelastigde doet, rapport opgemaakt voor de Raad van State, die daarover adviseert, en dat advies gaat naar de ⁶koningin, die haar beschikking uitvaardigt, wanneer het Gode behaagt en naar de ¹heer Pedro Fernandez, Secretaris van de Algemene Kanselarij. Zo is mijn situatie en die van mijnheer de markies van La Fuente, die aan de koningin verslag heeft uitgebracht over de strekking van de overeenkomsten, waarop de schuld van Zijne Hoogheid en de wijze van berekening is gebaseerd, en voor wie ik, om tijd te winnen, de betreffende bedragen, zowel kapitaal als interest, heb opgesteld. Wij wachten op de beschikking van Hare Majesteit om verder te kunnen gaan.

Ik heb zojuist de heer Pedro Fernandez gesproken, die mij zei de beschikking aan de ¹heer Diego de la Torre, Staatssecretaris, te hebben overhandigd. Ik zal deze laatste morgen ontmoeten en zo ziet u dat de kunst van een gezant bestaat uit aandacht vragen zonder mededogen of respijt. Ik daag alle buitenlandse diplomaten in Madrid uit om per dag meer onderweg te zijn dan ik, dankzij mijn vier muil dieren uit Orange, waardoor ik, als u nog de tussenkomst van een grote bevriende ⁷koning en de buitengewone diensten van een ⁸ambassadeur

2. <une>.

3. Huygens aan Chièze, 10 december 1670 (6774).

4. Antonio Francisco Mesia de Tobar y Paz, graaf van Molina).

5. Gaspar de Teves y Tello de Guzmán, markies van La Fuente).

6. Maria Anna van Oostenrijk.

7. Karel II, koning van Engeland.

8. Hieronymus van Beverningh, ambassadeur van de Nederlandse Republiek in Spanje.

van een machtig land daaraan toevoegt, het gevaar loop van hier te vertrekken, buiten mijn schuld, met het predicaat van zeer kundig onderhandelaar.

Er wordt reeds over gesproken om de schuld van ⁹mevrouw van Isenghien ten laste van Hare Majesteit te brengen en ik twijfel er niet aan dat men van harte Zijne Hoogheid weer in het bezit zal stellen van hetgeen hem toekomt in de Franche-Comté. Het is het voortdurende ^Lheen en weer schuiven^J dat alles bederft, en, zoals ik altijd heb gezegd, er is alleen te vrezen dat men de zaak aanhoudt tot de huidige gunstige omstandigheden voorbij zijn. En dat Frankrijk intussen de Franche-Comté annexeert en dat een oorlog de beschikbare middelen opslokt.

Het is om deze redenen dat ik behoefte heb aan de steun van een ambassadeur die de Gordiaanse knoop doorhakt. Ik wacht op de heer van Beverningh als op de Messias, en ik heb, ingevolge de halve opdracht die hij mij daarover heeft gegeven, half een huis voor hem gereserveerd dat voor een man alleen en zonder vrouw werkelijk het heerlijkste appartement van Madrid is. Het is voldoende te zeggen dat het huis is van wijlen [Charles] baron de Vatteville.

Ik verwacht ieder moment de tijding van zijn aankomst in Bilbao te ontvangen en bid God dat u, om wille van de zaken van Zijne Hoogheid en het belang van uw vrienden zo lang op de been zult blijven als de zuil van ¹⁰Antoninus [Pius].

9. Marguerite-Isabelle de Mérode, gravin van Isenghien.

10. Romeins keizer uit de eerste eeuw na Christus.